

Sygn. akt VIII U 67/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 kwietnia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR del. Magdalena Kimel
Protokolant:	Justyna Jarzombek

po rozpoznaniu w dniu 28 marca 2018 r. w Gliwicach

sprawy J. K. (1) (K.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania J. K. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 22 listopada 2017 r. **nr** (...)

- zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu J. K. (1) prawo do emerytury od dnia 1 listopada 2017r.
- zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na rzecz ubezpieczonego kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSR del. Magdalena Kimel

Sygn. akt VIII U 67/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 22 listopada 2017 r., znak: ENS/20/048138067, organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z §4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, odmówił ubezpieczonemu J. K. (1) prawa do emerytury w obniżonym wieku, bowiem na dzień 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił on wymaganego 15 letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że nie uwzględnił ubezpieczonemu do pracy w szczególnych warunkach zatrudnienia w okresach od 1 lipca 1975 r. do 31 sierpnia 1997 r. na stanowisku „elektromechanik” oraz od 1 września 1997 r. do 31 grudnia 1998 r. na stanowisku „elektromonter taboru szynowego”, ponieważ wymienione stanowiska nie figurują w wykazie A, dział XIV poz. 16 załącznika do

Zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. – wskazanym przez zakład pracy w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 24 października 2017 r.

Z powyższą decyzją nie zgodził się ubezpieczony. Podniósł, że wskazana przez organ rentowy poz. 16 stanowi o pracach wykonywanych w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych, co jest w pełni tożsame z treścią powołanego świadectwa pracy z dnia 24 października 2017 r. bowiem w jego treści wprost wskazano zakres prac na stanowisku elektromechanika oraz elektromontera taboru szynowego, będących pracami tożsamymi i spełniającymi przesłanki zawarte w powołanym zarządzeniu. Ubezpieczony dodał, że przez cały okres pracy w (...) Sp. z o.o. wykonywał prace przy lokomotywach spalinowych, w tym w szczególności przy akumulatorach, latarkach i kanałach rewizyjnych, co narażało go na dodatkowe czynniki zewnętrzne szkodliwe dla zdrowia. Ubezpieczony podniósł również, że organ rentowy powinien mieć przede wszystkim na uwadze Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, gdzie w wykazie A dziale XIV poz. 16 wskazano, że pracami w szczególnych warunkach są prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i podtrzymał swoje dotychczasowe stanowisko w sprawie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony J. K. (1) urodził się (...) W dniu (...) ukończył 60 rok życia. Nie jest członkiem OFE.

W dniu 20 czerwca 1975 r. w ramach umowy o naukę zawodu ukończył (...) Szkołę Zawodową dla Pracujących Huty (...) w G. w zawodzie elektromechanika.

Od 1 lipca 1975 r. do 31 marca 2000 r. w Hucie (...) SA początkowo jako elektromechanik, a od 1 września 1997 r. jako elektromonter taboru szynowego;

Ubezpieczony na dzień 1 stycznia 1999 r. legitymuje się okresem składkowym i nieskładkowym w wymiarze 26 lat, 4 miesięcy i 4 dni.

Ubezpieczony otrzymał świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w dniu 24 października 2017 r. Z jego treści wynika, że ubezpieczony w okresach od 1 lipca 1975 r. do 31 sierpnia 1997 r. i od 1 września 1997 r. do 1 stycznia 1999 r. stale i w pełnym wymiarze wykonywał prace elektromechanika oraz elektromontera taboru szynowego. Pracodawca wskazał, że były to prace wymienione w wykazie A dziale XIV, poz. 16 – prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych- załącznika nr 3 Ministerstwa Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze.

Ubezpieczony pracował w wydziale kolejowym, który sprowadzał surówkę, stal lub złom. Lokomotywy z tego wydziału przewoziły te materiały do huty, aby zapewnić ciągłość ruchu wytopu pieca. W wydziale tym zatrudnieni byli m.in. elektromechanicy, elektromonterzy, pracownicy zabezpieczenia ruchu kolejowego, maszyniści przetokowi, ustawiacze, rewidenci, dysponenci, spawacze, nastawnicy, mechanicy maszyn i urządzeń przemysłowych, wagowi. Do obowiązków ubezpieczonego należały przeglądy, konserwacje, remonty i naprawy lokomotyw, żurawi kolejowych; naprawa i przegląd suwnic; naprawa, remonty i wymiana spawarek elektrycznych; naprawa rozjazdów kolejowych; naprawa i konserwacja oświetlenia zwrotnic kolejowych; naprawa semaforów; przegląd i naprawa akumulatorów kwasowych i zasadowych.

Przeгляд akumulatorów polegał na sprawdzeniu stanu gęstości elektrolitów i ich ewentualnym uzupełnieniu. W każdej lokomotywie znajdowało się kilkanaście akumulatorów. Czynności te polegały na tym, że gdy lokomotywa wjechała na kanał remontowy, elektromechanik wspinał się na wysokość około 1,5 m i wyciągał akumulator, który znajdował się

w środku lokomotywy. Następnie odkręcał korki wentylacyjne i sprawdzał stan elektrolitów. Naprawa akumulatorów polegała na wycinaniu cel z akumulatora, włożeniu dobrej celi, zalutowaniu i sformatowaniu. Ubezpieczony brał udział w rozdrabnianiu kwasu lub wodorotlenku potasu, a następnie ładowaniu akumulatora. Naprawa i formatowanie akumulatorów następowała w akumulatorowni, a przegląd akumulatorów przed lub na kanale remontowym, w zależności od tego gdzie było wolne miejsce. Akumulatory zasadowe do lamp konduktorskich były ładowane w akumulatorowni każdego dnia. Naprawa akumulatorów z lokomotywy nie następowała codziennie, lecz około 7-8 razy w miesiącu. Ubezpieczony zazwyczaj pracował w akumulatorowni około 4 godzin dziennie, chociaż zdarzało się, że pracował w ten sposób nawet 7 godzin. W trakcie ładowania akumulatorów, ubezpieczony robił przegląd lokomotywy.

Przegląd lokomotywy dokonywany był codziennie i odbywał się na kanale remontowym. W tym celu wydmuchiwno sprężonym powietrzem wszelkie zanieczyszczenia z silnika, po czym odłączano silnik, szpikowano i żłobkowano kolektory, wymieniano szczotki. Sprawdzano także czy nie ma przepalonych żarówek czy zwarć. W kanale wykonywano prace związane z konserwacją, naprawą czy wymianą silników trakcyjnych. Kanały remontowe znajdowały się zarówno na hali, jak i poza nią. Na jedynym kanale mieściła się jedna lokomotywa. Ponadto w kanale zajmowano się także zabudowaniem i wybudowaniem klap do silników, a także naprawą skrzynek połączeniowych silników trakcyjnych. W tym celu ubezpieczony izolował silnik lakierem izolacyjnym. Ponadto odlutowywał, dorabiał i ponownie dolutowywał końcówki silników trakcyjnych. W kanale remontowym ubezpieczony dokonywał także naprawy żurawi kolejowych. Przedsiębiorstwo, które go zatrudniało posiadało trzy takie żurawie. W każdym żurawiu znajdowały się dwa silniki trakcyjne, które znajdowały się na dole. Ich wymiana następowała wyłącznie z kanału. Niezależnie od tego, ubezpieczony wymieniał także wał królewski w żurawiach. Ubezpieczony pracował w kanale przez kilka godzin w ciągu dnia. Gdy było dużo pracy lub mało pracowników spędzał tam nawet około 7 godzin dziennie.

Do obowiązków ubezpieczonego należał także przegląd szafy sterowniczej (w tym celu wchodził do kabiny lokomotywy i sprawdzał stan styczników elektrycznych), silników dmuchaw, silników trakcyjnych oraz prądnicy pomocniczej i głównej, a także zajmował się naprawą prostych usterek. Odwołujący wymieniał także oświetlenie na lokomotywach i hali, zajmował się instalacją kabli elektrycznych, wymieniał żarówki w semaforach, grzałki w rozjazdach, naprawiał oświetlenie zwrotnic, które polegało na wymianie odcinka kabla, wymieniał oprawki do żarówek, dorabiał szkła do zwrotnicy. Ponadto wymieniał soczewki, tabliczki połączeniowe, styczniki i przekaźniki, reflektory, naprawiał szlifierki, obsługiwał i konserwował rozdzielnie od 400 do 1 000 volt oraz oświetlenie szatni centralnej.

Ubezpieczony dokonywał również przeglądu oraz naprawy suwnic.

Opisane prace ubezpieczony wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W dniu 2 listopada 2017 r. ubezpieczony wniósł o przyznanie mu prawa do emerytury w obniżonym wieku.

Zaskarżoną decyzją organu rentowego z dnia 22 listopada 2017 r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury w obniżonym wieku z przyczyn wyżej podanych.

Powyższy stan faktyczny Sądu ustalił w oparciu o akta organu rentowego, akta osobowe ubezpieczonego, zeznania świadka R. C. złożone na rozprawie w dniu 28 marca 2018 r. (k.28-29); zeznania świadka K. D. złożone na rozprawie w dniu 28 marca 2018 r. (k.30-31); zeznania świadka G. J. złożone na rozprawie w dniu 28 marca 2018 r. (k.31-32); zeznania świadka J. K. (2) złożone na rozprawie w dniu 28 marca 2018 r. (k.32); zeznania świadka J. K. (3) złożone na rozprawie w dniu 28 marca 2018 r. (k.32-34); zeznania ubezpieczonego złożone na rozprawie w dniu 28 marca 2018 r. (k.34-36).

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków R. C., K. D., G. J., J. K. (2) oraz J. K. (3), gdyż przedstawiają one rzeczywisty obraz okoliczności zdarzeń będących przedmiotem niniejszego postępowania. Zeznania świadków są spójne i wzajemnie się uzupełniają. Świadkowie pracowali razem z ubezpieczonym i posiadają szczegółową wiedzę na temat miejsca i charakteru wykonywanej przez ubezpieczonego pracy. Przedstawili oni w sposób precyzyjny specyfikę wykonywanej przez ubezpieczonego pracy

W konsekwencji, Sąd uznał, że zgromadzone dowody są kompletne i pozwalają na czynienie na ich podstawie ustaleń co do stanu faktycznego, a następnie na rozstrzygnięcie sprawy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie. Zaskarżona decyzja jest nieprawidłowa.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że pracodawca w świadectwie pracy wykonywanej w warunkach szczególnych oraz organ rentowy w zaskarżonej decyzji powołał się na przepisy resortowe, tj.: Zarządzenie Ministerstwa Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze. Zaznaczyć należy, że przepisy te mają jedynie charakter pomocniczy, uzupełniający. Określenie, czy wykonywane czynności, były pracą w warunkach szczególnych, a jeżeli tak to jaką, powinny być oceniane przez normy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U.1983.8.43). W związku z tym, dla uznania konkretnego rodzaju lub stanowiska pracy za pracę wykonywaną w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze decydujące znaczenie ma to, czy jest to praca wymieniona w w/w rozporządzeniu oraz w wykazach stanowiących załącznik do tego rozporządzenia, natomiast wykazy stanowisk ustalane przez właściwe podmioty w odniesieniu do podległych zakładów pracy mają jedynie charakter techniczny (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2012r., II UK 103/11 oraz z dnia 13 listopada 2008r., II UK 88/08). Jednocześnie wykazy resortowe, mające za zadanie uszczegółowienie wykazu prac zawartego w rozporządzeniu Rady Ministrów, muszą być dostosowane do treści załącznika do wymienionego rozporządzenia. Mają charakter porządkujący, ale nie stanowią aktu normatywnego powszechnie obowiązującego, a więc ich treść nie jest wiążąca przy ustalaniu prawa do wcześniejszej emerytury (Wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 11 września 2012 r.. sygn. akt: III AUa 1706/11).

Zgodnie z art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2017.1383 j.t..) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1)okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2)okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa – w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

W zakresie określenia wieku emerytalnego, o którym mowa w art. 32 ust. 1 ww. ustawy, rodzajów prac lub stanowisk oraz warunków, na podstawie których ubezpieczonym przysługuje prawo do emerytury art. 32 ust. 4 odsyła do uregulowań wskazanego już Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U.1983.8.43 z późn. zm.)

Zgodnie z treścią § 2 ust. 1 i 2 ww. rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym akcie prawnym są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

Natomiast jak stanowi § 1, ust 1 i 2 rozporządzenie stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymienione w § 4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia, zwanych dalej "wykazami".

W myśl § 3 i 4 rozporządzenia, pracownik który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w załączonym do rozporządzenia wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 60 lat dla mężczyzn
2. ma wymagany 25 letni okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Bezspornym w niniejszej sprawie było, iż ubezpieczony legitymuje się na dzień 1 stycznia.1999 r. 25 letnim okresem składkowym i nieskładkowym. Nie jest członkiem OFE.

Okoliczność sporna w przedmiotowej sprawie dotyczyła posiadania przez ubezpieczonego (na dzień 1 stycznia 1999 r.) wymaganego 15 letniego okresu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych.

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że ubezpieczony legitymuje się ponad 15 letnim okresem zatrudnienia w warunkach szczególnych. Do tego okresu zaliczyć należy okres zatrudnienia w Hucie (...) SA od 1 lipca 1975 r. do 31 sierpnia 1997 r. i od 1 września 1997 r. do 31 grudnia 1998 r. **(tj.: 23 lata i 6 miesięcy)**. W okresie tym ubezpieczony faktycznie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace wymienione w wykazie A, dziale VIII, poz. 25 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, tj.: bieżącą konserwację agregatów i urządzeń oraz prace budowlano-montażowe i budowlano-remontowe na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie. Z przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego wynika, że na wydziale, na którym pracował ubezpieczony zatrudnieni byli elektromechanicy, pracownicy zabezpieczenia ruchu kolejowego, maszyniści przetokowi, ustawiacze, rewidenci, dysponenci, spawacze, mechanicy maszyn i urządzeń przemysłowych, elektrycy. Jeden ze świadków, tj.: J. K. (3), który pracował razem z odwołującym otrzymał świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych z zaznaczeniem, że wykonywana przez niego praca, była praca wymienioną w wykazie A, dziale VIII, poz. 13 powyższego Rozporządzenia, a więc była to praca zakładowych służb kolejowych bezpośrednio związana z utrzymaniem ruchu pociągów. Ponadto w wydziale, w którym pracował odwołujący, wykonywano także inne prace, w tym prace w akumulatorowniach: opróżnianie, oczyszczanie i wymiana stężonego kwasu siarkowego i płyt ołowianych (wykaz A, dział XIV, poz. 13 cyt. Rozporządzenia) oraz prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych (wykaz A, dział XIV, poz. 16).

Z przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego jednoznacznie wynika, że odwołujący stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace w warunkach szczególnych. Odwołujący w spornym okresie zatrudniony był jako elektromechanik i elektromonter taboru szynowego. Pracował na wydziale kolejowym. Odpowiedzialny był za przegląd, naprawę taboru kolejowego. Do jego obowiązków należała naprawach urządzeń elektrycznych na terenie wydziału. Zajmował się przeglądem, konserwacją, remontem i naprawą lokomotyw, żurawi kolejowych; naprawą i przeglądem suwnic; naprawą rozjazdów kolejowych; naprawą i konserwacją oświetlenia zwrotnic kolejowych; naprawą semaforów; przeglądem i naprawą akumulatorów kwasowych i zasadowych, przeglądem instalacji. Część prac wykonywał w kanale – np. konserwacja silników, a część poza nim – np. przegląd szafy sterowniczej czy obsługa i konserwacja rozdzielni. W razie konieczności pracował również w akumulatorowni, gdzie brał udział naprawianiu akumulatorów. Odwołujący wymieniał także oświetlenie na lokomotywach i hali, zajmował się instalacją kabli elektrycznych, naprawiał oświetlenie zwrotnic, które polegało na wymianie odcinka kabla., Wymieniał również soczewki, tabliczki połączeniowe, styczniki i przekaźniki, reflektory, naprawiał szlifierki. Odwołujący obsługiwał i konserwował rozdzielnie od 400 do 1 000 volt oraz oświetlenie szatni centralnej.

Ubezpieczony zatem wykonywał prace wymienioną w Dziale XIV – prace różne, wykazu A rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze pod poz 25 jako bieżąca konserwacja agregatów u urzędzeń oraz prace budowlano- montażowe i budowlano remontowe na oddziałach będących w ruchu, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie. Na wydziałach na których ubezpieczony pracował wykonywane były prace wymienione w wykazie (dział VIII poz 13- prace zakładowych służb kolejowych bezpośrednio związane z utrzymaniem ruchu pociągów, dział XIV poz 13, prace w akumulatorowniach: opróżnianie, oczyszczanie i wymiana stężonego kwasu siarkowego i płyt ołowianych, poz 12- prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym i atomowodorowym, poz 16 prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych).

Ustalony w sprawie stan faktyczny pozwala na przyjęcie, że ubezpieczony legitymuje się ponad 15 letnim okresem zatrudnienia w warunkach szczególnych. Pozostałe przesłanki prawa do emerytury nie były kwestionowane i zostały przez odwołującego spełnione.

Mając na uwadze powyższe, Sąd na mocy art. 477¹⁴ § 2 kpc, zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od dnia 1 listopada 2017 r., tj. od pierwszego dnia miesiąca, w którym ubezpieczony złożył wniosek.

O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 kpc w zw. z §9 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U.2015.1800), zasądając od organu rentowego, jako od strony przegrywającej proces, na rzecz ubezpieczonego kwotę 180 zł, tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSR del. Magdalena Kimel